

De duinconsulent

een interview met Piet Zumkehr

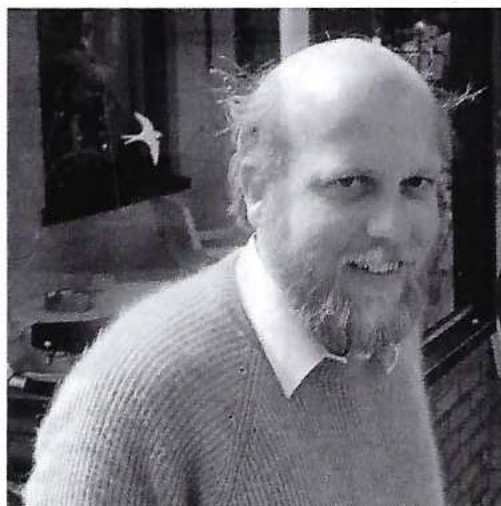
MARCEL TAAL

De lezer van DUIN heeft de afgelopen jaren al kennis kunnen maken met een aantal duinconsulenten. De Friese waddeneilanden zijn daarbij onderbelicht gebleven. Deze keer praten we met Piet Zumkehr, de arm van de Stichting Duinbehoud op Terschelling. Hoe kijkt een eilandbewoner en natuurliefhebber aan tegen de grote stroom toeristen, elke zomer weer? Piet blijkt echter veel vertrouwen in de toekomst te hebben.

Misschien heeft de Stichting Duinbehoud wel gebot met de duinconsulent op Terschelling. Hij heeft de mogelijkheid de zaken optimaal in de gaten te houden, want hij werkt bij Staatsbosbeheer. Dat doet hij al twaalf jaar, al is het op tijdelijk contract (!?). Op dit moment houdt hij zich vooral bezig met terreinonderzoek en edukatieve activiteiten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het gesprek begint met een beschouwing over de plannen die Staatsbosbeheer heeft met het eiland. Piet: "Er gaat in september een beheersplan verschijnen. Eindelijk, zullen sommigen denken, want Staatsbosbeheer is er een hele tijd mee bezig geweest. Drie jaar terug was ik er ook mee bezig. Ik inventariseerde toen orchideeën in dennenbossen, zoals de Kleine keverorchis en de Denneorchis. Terschelling is voor Staatsbosbeheer een moeilijk terrein gebleken om een beheersplan voor te maken. Dat is niet alleen omdat het de grootste boswachterij van Nederland is, maar ook omdat het beheersgebied maar liefst 80 % van het eiland omvat."

Bloeiende Dopheide kan de kalkarme duinen van Terschelling adembemend kleuren (foto: Albert Salman).

Piet Zumkehr, de duinconsulent op Terschelling (foto: Marcel Taal).

Naaldbossen

De Stichting Duinbehoud heeft zojuist haar toekomstvisie "Duinen voor de Wind" (zie DUIN 92/2) afgerond en heeft daarin de nodige voorstellen gedaan, ook voor Terschelling. Wat van die ideeën kan al uitgevoerd worden, bijvoorbeeld ten aanzien van de naaldbossen?

Piet: "Er staat hier nogal wat aangeplant bos, in totaal is dat meer dan 600 ha. Daarvan bestaat zo'n 80 % uit dennebomen. Nu denk ik dat ongeveer 250 ha naaldbossen voor omvorming in aanmerking komt. Je krijgt daar dan loofbos of open duin voor terug. Ik ben er zelf niet voor om alle naaldbossen te verwijderen, ook al wijkt dat misschien een beetje af van het landelijke beeld dat de Stichting Duinbehoud brengt. Het gaat mij daarbij niet eens om de orchideeën die ik ooit onderzocht heb, maar om het natuurlijke proces. Sommige delen van het naaldbos verjongen zich vanzelf. Dat is ook bijzonder in Nederland. Enkele stukken naaldbos zorgen daarbij voor extra variatie, omdat ze bijvoorbeeld rijk zijn aan insectenleven.

Wat ook heel aardig is, is dat Staatsbosbeheer nu, vanwege het meer natuurlijke bosbeheer, het dode hout laat liggen. Ik ben heel benieuwd of dat er ook écht blijft liggen. Hier op het eiland vindt men het nog wat vreemd en je moet bedenken dat de helft van de mensen op Terschelling een houtkachel heeft...."

Theater

We stappen over op het onderwerp dat zo typerend is voor de waddeneilanden: de stroom toeristen. Op het moment van het interview is juist het Oerolfestival aan de gang. Voor Terschelling is dat zo'n

De natuur is een grote trekpleister voor de bezoekers van Terschelling (foto: Eric Wanders).

beetje de start van het zomerseizoen, een week vol theater, muziek en feesten. Piet: "Als geheel schat ik in dat de hoeveelheid bezoekers door de natuur redelijk te dragen is, al zijn er natuurlijk wel een paar problemen. Dat Oerolfestival deze week, daar heeft het duingebied zeker geen last van. Er zijn wel een paar dingen die in de duinen gebeuren, maar dat is altijd op niet-kwetsbare plekken. En er is overleg over. In de natuurgebieden is het nu nog rustig. Dat wordt in de bouwvakvakantie wel anders. Dan is het nog veel drukker. Er lopen dan tussen de 20.000 en 30.000 toeristen rond op het eiland." Verstoort zo'n massa de contacten op het eiland niet enorm? "Natuurlijk, het sociale leven is helemaal ontwricht. Er wonen hier maar 4500 mensen. We lopen dus bijna één op tien. Aan de andere kant denk ik niet dat men moet klagen. Er wordt aan het toerisme goed verdiend hier. Zo'n 70 % van de mensen leeft ervan en niet slecht! Terschelling is één van de Nederlandse gemeenten met het hoogste gemiddelde inkomen. Die welvaart brengt ook weer andere problemen. Er is hier bijvoorbeeld een flinke woningnood. Zoiets geeft druk op de natuurterreinen. Zo was het niet meer tegen te houden dat er bij West-Terschelling een stuk bos verdween voor huizenbouw. Gelukkig zijn een hoop mensen er zich wel van bewust dat de natuur de kip met de gouden eieren is op het eiland."

Weggejaagde Lepelaars

Dus de duinconsulent kan achterover gaan leunen? Piet: "Nee, zeker niet, want er zijn toch wel wat bedenkelijke ontwikkelingen. Er heerst hier op het eiland dan wel het gevoel dat het in de zomer niet drukker kan worden, die eensgezindheid is er zeker niet over de andere tijd van het jaar. Ook op Terschelling hebben we veel last van de seizoensverbreding. De drukte begon dit jaar al bij de Krokusvakantie! In februari stroomde het eiland plotse-ling vol met bezoekers. Iedereen schrok, zo ook de Lepelaars op de Boschplaat. Die komen al eind februari terug om een broedplaats te zoeken. De krokusvakantie viel dit jaar laat, het was mooi weer en de Boschplaat wordt pas op 15 maart afgesloten voor het publiek. De Lepelaars waren op die manier snel verstoord. Op zo'n moment zie je dat er te weinig toezicht is om dingen in goede banen te

leiden. Daar schijnt geen geld voor te zijn. Ik zet er zelf wel eens mijn vraagtekens bij. Hoe komt het dat de vervuiler in zo'n geval niet betaalt? Van de toeristenbelasting gaat geen cent naar het natuurbeheer, terwijl natuur wél een grote trekpleister is. Die problemen met de seizoensverbreding nemen bovendien alleen maar toe door de strategie die de gemeente sinds kort volgt. Onder het mom van kwaliteitsverbetering veranderen tegenwoordig veel tent- en caravanstandplaatsen in huisjes. Die worden een veel groter deel van het jaar bezet. Daarnaast wil men hier en daar nog wat uitbreiden. Het meest vervelende is het plan bij Lies, een dorpje aan de oostzijde van het eiland. Men wil daar zomerhuisjes bouwen aan de duinvoet van "de Koegelwieck". Als dat doorgaat, zal de druk op dat natuurreservaat sterk toenemen. De Koegelwieck is een heel kwetsbaar stuk. Voorlopig hebben we dat nog tegen kunnen houden, zij het op strikt formele en procedurele gronden. Er is hier op het eiland een groep mensen, de "Stichting Ons Schellingerland", die daar scherp op let."

Militairen

Je hebt ongetwijfeld gehoord van de wens van de Tweede Kamer om het militair oefenterrein op de Noordvaarder te sluiten. Er is weliswaar nog niets zeker omdat staatssecretaris Van Voorst tot Voorst zich verzet, maar zoiets moet toch wat losgemaakt hebben op het eiland? Piet: "Natuurlijk, zelfs hele vreemde. Zo verscheen er een bericht in de krant van de wildbeheereenheid, de jagers dus. Zij vonden het schietlawaaï juist handig, want dat hield de rekreanten uit de buurt. Voor hen is dat een gebied waar ze nog rustig hun gang kunnen gaan. Hoewel ik hun argumenten natuurlijk niet deel, zie ik wel dezelfde problemen. We zullen de zaken scherp in de gaten moeten houden, want op het moment dat Defensie daar verdwijnt, zal niet iedereen het even vanzelfsprekend vinden dat het daar zo rustig moet blijven. Eén militaire activiteit zijn we gelukkig al kwijt, want de helikopterlandplaats gaat over naar Vlie-land. Wist je trouwens dat die helikopter bijna elke dag alleen al een keer heen en weer vloog om de commandant van de wal naar Terschelling te brengen en terug?"